

OPONENTSKÝ POSUDEK

Práce: Užívání nelegálních návykových látek mezi prostitutkami na území hl. m. Prahy

Autor: Lucie Grolmusová

Vedoucí práce : Mgr. Hana Gajdošíková

Oponent : MUDr. Dušan Randák

Předložená práce avizuje náhled na problematiku užívání nelegálních návykových látek mezi prostitutkami na území Prahy , což je záměr velmi chválný a jak uvádí autorka práce, v komplexním pohledu zatím nerealizovaný. Předložená práce však za tímto ambiciózním očekáváním pokulhává a spíše bych vnímal jako reálný název práce „užívání nelegálních návykových látek u části klientely organizace Rozkoš bez rizika (dále R.R.)“.

Zcela jednoznačně vnímám práci jako pokus o oslovení dvou světů rizikového chování tj. užívání nelegálních návykových látek a prostituce.

Teoretická část: Popsány jsou spíše odděleně a minimálně propojeně světy užívání návykových látek a svět prostituce. V části 3.3 je posléze přítomen pokus o syntézu obou světů na základě zkušeností klientek organizace R.R..

Okruh týkající se návykových látek obsahuje jejich dělení dle kritérií na legální a nelegální, popisuje vzorce užívání návykových látek a dotýká se stávajícího legislativního prostředí.

Okruh působí jako zcela samostatná jednotka, do které není fakticky problematika prostituce zakomponovaná.

Okruh týkající se prostituce obsahuje historický exkurs do tématu prostituce v rovině obecné, tak pro území České republiky. Popsány jsou současné typy prostituce v České republice.

První zmínka o propojení světů NL (návykových látek) a prostituce přichází až v kapitole 3.2.5. „Současná prostituce a její rizika“, kde je užívání drog zmíněno (jako sporné zde vnímám jmenování léku Subutex mezi příklady drog).

Obě teoretické části práce jsou svou stavbou logické, kapitoly na sebe plynule navazují tak, že srozumitelně rozvíjejí dané téma, na druhou stranu oba světy – tedy nelegální návykové látky i prostituce jsou zde v teoretické části fakticky izolovány, což vnímám jako nedostatek.

V kapitole 3.3, která jako jediná, na poměrně malém prostoru, zmiňuje spojení mezi užíváním NL (zmiňují zde cíleně NL jako celek včetně alkoholu a tabáku, které bych také zkoumal. Především alkohol s jeho jednoznačnými zisky jak v rovině psychické, tak v rovině finanční, kdy jsou klubové společnosti hodnoceny i dle toho, kolik vnutí klientům alkoholu, samy přitom s klienty opakovaně konzumují. Otázkou také je, zde neoslovenou, jak je to s užíváním hypnotik a sedativ v tomto okruhu uživatelů – uživatelů. Alkohol i BZD coby zneužívané látky autor oponentského posudku opakovaně registroval mezi pacientkami – prostitutkami v léčebných programech, v kterých pracoval). Toto spojení obou zmiňovaných modalit je postaveno na zkušenostech a statistikách organizace R.R..

Prakticky zde je naprosto opomenuta prostituce mužská a to jak homosexuální, tak heterosexuální.

Prakticky je zde opomenuta ta prostituce (vycházím z kapitoly 3.2 – sex služby za jakoukoliv jinou protihodnotu), kdy jsou poskytovány sexuální služby přímo za zajištěnou dostupnost návykových látek (vztahy vaříč či dealer a jejich „partnerky“), či sexuálními službami (definice prostituce zde uvedená je splněna) prováděnými on-line kupříkladu na erotických chatech. Tato opomenutí fakticky snižují teoretickou úroveň dané práce.

Stejně tak v teoretické části fakticky chybí diskuse dostupných materiálů (literatury) stran spojení prostituce a užívání návykových látek. To , že tyto materiály nejsou dostupné pro Prahu a ČR neznámá, že by nebyla dostupná literatura týkající se spojení těchto dvou jeví v jiných geografických oblastech. To, že zde teoretická část práce některé podobné výzkumy a data nezmiňuje a nediskutuje vnímám na škodu věci.

Z teoretické části (uvedené tabulky v kapitole 3.3.) je tedy zřejmé, že populace prostitutek, které jsou v kontaktu s organizací R.R. návykové látky užívá.

V tom případě **praktická část** již pouze popisuje stávající a známý stav a nejedná se o faktický výzkum, respektive výzkumný záměr je postaven zcela chybě.

Pokud je v praktické části stanoveno jako výzkumný cíl (4.1.1.) to, zda prostitutky na území hl. m. Prahy užívají nelegální NL, potom je to, z mého pohledu, cíl naprosto scestný, protože již z uvedených dat v teoretické části, která jsou dostupná z organizace R.R. je jasné, že prostitutky nelegální návykové látky užívají. Jedná se tedy o potvrzení již známých dat a informací.

Stejně tak lze jednoznačně vytknout výběr vzorku. V tuto chvíli se jedná fakticky o ještě zúženější spektrum prostitutek, protože jsou to ty ženy, které jsou navázány pouze na organizaci R.R. a vypadává tak nemalé spektrum žen, které s touto organizací z nejrůznějších důvodů nespolupracují. Napadá mne zde například poměrně zajímavý a jistě početný (viz. Bod 3.2.4.4.) okruh prostituujících osob z privátů, které s R.R., jak je uvedeno v teoretické části, výrazněji nespolupracují. Jistě by v případě prostituce, měly být brány v potaz i uživatelsky, poskytující sexuální služby přímo za návykové látky.

Dovedl bych si představit kupříkladu práci, která by se zaměřovala na užívání NL jako celku včetně alkoholu a tlumivých léků v případě prostituujících osob.

Dovedu si představit práci, která by se zaměřila na preferované typy užívaných návykových látek ve vztahu k preferovanému stylu „práce“ (jaké a proč jsou preferované látky na ulici, jaké a proč na privátech, jaké a proč na privátech...).

Dovedu si představit práci porovnávací vzorce užívání mezi mužskými prostitutky a ženskou prostitutí.

Dovedu si představit výzkum způsobů aplikace NNL a mezi typem prostituce.

Dovedu si představit výzkum konkrétních spojitostí mezi užíváním NNL a rizikostí provozovaných sexuálních aktivit.

V tomto případě se jedná fakticky o promarněnou šanci, kdy otázky pokládané v závěrečné interpretaci výsledků (bod 4.5.) by mohly být samy právě oněmi zajímavými výzkumnými otázkami (vztah i.v. aplikace a pouliční prostituce či užívání NL jako důsledek prostituce). Jistě omezující je i malý vzorek dotazovaných osob, kdy ze vzorku 10 osob nelze nijak zásadní informace o charakteru užívání NL mezi prostitutkami zobecnit, stejně tak na škodu je výběr dotazovaných, který byl omezen pouze na danou organizaci. Je tedy otázkou, zda k reprezentativnějším datům by neprospěl jiný způsob a metodika výběru dotazovaných osob.

Závěr:

Práci hodnotím známkou DOBŘE.

Jedná se o práci, která má zajímavý nápad a mohla by mít v jiné podobě a zpracování i praktické využití pro harm reduction služby v hl. m. Praze. Přesto v stávající podobě, jak je zpracována, neposkytuje fakticky žádná nová data a informace a potvrzuje pouze stav známý, tedy, že prostitutky nelegální návykové látky opravdu užívají. To mi připadá málo.

Jako otázky k obhajobě diplomové práce bych položil to, co je uvedeno výše kurzívou, tedy otázky, které bych očekával, že budou ve vlastní práci osloveny a zpracovány.

V Kralupech nad Vltavou, 21.6.2008, MUDr. Dušan Randák

